

DE WOLF ALS BRANDSTOF

Kan de nieuwe natuurfilm *Wolf* tegenstanders van het iconische dier over de streep trekken? Niet echt, denken Wageningse experts.

Dierecoloog Hugh Jansman regelde twee weken terug in het Heerenstraattheater voor WUR-publiek een speciale voorstelling van de film *Wolf* met filmmaker Cees van Kempen. Een thuiswedstrijd voor de wolf. 'Mijn spontane reactie was: wat gaaf dat die wolf weer in Nederland is', reageert Maarten Jacobs, onderzoeker bij Culturele geografie, een paar dagen later. 'Maar ja, dat vond ik vóór het zien van de film ook al.' Ook dierecoloog Jansman is lovend. 'Wat Van Kempen in vijf jaar tijd aan beelden bij elkaar heeft weten te schieten, van een dier dat je bij hoge uitzondering te zien krijgt, is indrukwekkend. En met die beelden weet hij ook nog een goed verhaal in elkaar te zetten. Het is bijzonder knap.' De film neemt de kijker mee in het verhaal van een jonge wolf die zijn roedel verlaat, naar het westen trekt en zich vestigt in Nederland. 'Wolf is de romantische verbeelding van een wolvenleven', zegt Jacobs. 'En dat is wat mij betreft geslaagd. Ik heb tijdens het kijken emotioneel meegeleefd met de

wolf. Ik denk dat de film veel goeds kan doen voor het draagvlak voor dit dier onder de gemiddelde kijker omdat die zich kan verplaatsen in hoe het is om een wolf te zijn.' Dat denkt ook Jansman. 'Maar de vraag is natuurlijk wie de film gaat zien', zegt hij. 'Kijkers zullen ongetwijfeld meer begrip krijgen voor de wolf, hoe hij leeft en wat voor dilemma's het dier tegenkomt. Maar de vraag is of tegenstanders van de wolf de film ook gaan zien. Eerlijk gezegd: waarschijnlijk niet.'

Sociale strijd

En als ze de film al zien, trek je tegenstanders er niet mee over de streep, denkt Jacobs. Dat komt volgens hem, omdat de wolf onderdeel is geworden van identiteitspolitiek. 'De wolf is beland in bestaande tegenstellingen en polarisatie. Het gaat daarbij om de strijd tussen stad en platteland, tussen bur-

ger en boer. En meer algemeen, om de strijd tussen de elite en de mensen die het gevoel hebben dat ze er niet meer bij horen. Voor die identiteitspolitiek en die polarisatie heb je munitie nodig, brandstof om de strijd te voeden. De wolf is de perfecte brandstof daarvoor. En daarmee is een heel andere dynamiek ontstaan. Het gaat niet meer om draagvlak voor de wolf of angst voor de wolf, maar om een sociale strijd die gaande is. Als tegenstanders van de wolf de film al zien, zullen ze er vooral dingen uit pikken die in hun straatje passen. Dat is namelijk wat je doet, als je polariseert. Zie je wel, de wolf eet herten en zwijnen, het is een roofzuchtig dier.'

Tekst Roelof Kleis

**'DE WOLF IS BELAND IN
BESTAANDE TEGENSTELLINGEN
EN POLARISATIE'**

Still uit de film *Wolf* van Cees van Kempen. ♦ Foto Holland de Film

‘DE FILM KAN VEEL GOEDS DOEN VOOR HET DRAAGVLAK VOOR DE WOLF’

‘De wolf komt er in sprookjes en verhalen altijd slecht vanaf’, zegt Jansman. ‘Onbekend maakt onbemind. De meeste mensen hebben een totaal verkeerd beeld van hoe afhankelijk we zijn van de natuur. De wolf hoort hier gewoon. Als er één les is die we als ecologen de afgelopen eeuw hebben geleerd is het deze: wolven en andere grote roofdieren zijn van groot belang om populaties hoefdieren in stand te houden. Die ecologische betekenis zien we op dit moment nog niet in ons land. Simpelweg omdat het nog

niet is onderzocht, maar ook omdat de invloed van de mens hier nog vele malen groter is dan die van de wolf. Onderzoek elders laat de effecten wel duidelijk zien: de wolf speelt een grote rol in het gedrag van andere dieren.’

Eén zo’n effect zit ook in de film. Een eyeopener noemt Jacobs het zelfs. Uit angst voor de wolf mijden grazende herten en reeën omgevallen bomen. ‘Ze willen daar niet meer grazen, omdat ze

de omgeving niet goed in beeld hebben. Door die angst krijgen jonge boompjes de kans te ontkiemen en groeien. Het mini-ecosysteem rond zo’n omgevallen boom verandert daardoor. Het is mooi dat je zo’n inzicht in een verhaalvorm meekrijgt. Dat beklijft.’ ■

Roedels

De eerste wolf vestigde zich in 2019 in Nederland. Inmiddels staat de teller volgens Hugh Jansman op minimaal dertig wolven. Het gros daarvan leeft in vier roedels: drie op de Veluwe en eentje op de grens van Drenthe en Friesland. De grootste roedel is die zich in 2019 vestigde. Na meerdere jaren op rij jongen te hebben gekregen, telt de troep jaarlingen en bestaat uit meer dan tien wolven. Naast de roedels zwerven er nog eenlingen rond die een eigen roedel willen beginnen. Tegenover de aanwas staan tot op dit moment elf (onderzochte) slachtoffers. Eentje daarvan is met zekerheid doodgeschoten, de andere zijn gesneuveld in het verkeer. Eén wolf is aangereden, maar heeft dit overleefd.